

Druhý život Antonína Dvořáka. Recepce života a díla skladatele v letech 1938–1954

Mgr. et Mgr. Kateřina Nová

Vedoucí práce: prof. PhDr. Jarmila Gabrielová, CSc.

Abstrakt

Antonín Dvořák patří k světově nejznámějším českým hudebním skladatelům, jehož skladby jsou kmenovou součástí repertoáru českých i světových těles. Disertační práce se zaměřuje na tzv. druhý život skladatele v letech 1938–1954. V době Protektorátu Čechy a Morava se konala řada rozsáhlých hudebních slavností, v nichž Dvořákova tvorba hrála nezastupitelnou roli. Vrchol můžeme spatřovat v roce 1941, kdy celý protektorát slavil 100. výročí narození skladatele. Ani po roce 1945 intenzita „dvořákovského“ dění neklesala, v roce 1954 se konala v Praze mezinárodní dvořákovská konference, skladatel byl Světovou radou míru jmenován osobností světové kultury, bylo zahájeno souborné vydání děl. Život a dílo Antonína Dvořáka bylo ve vymezených letech využíváno také pro propagandistické účely. V období Protektorátu Čechy a Morava nalézáme dva hlavní přístupy – trend tzv. pasivní rezistence, vyzdvihující výši a světovost české kultury skrze jejího předního představitele Antonína Dvořáka. V opozici stál výklad okupační propagandy, který vyzdvihoval vztah skladatele k Německu a německým přátelům a spolupracovníkům. Po únorovém převratu roku 1948 v Československu se narativ sjednotil ve prospěch výkladu komunistické strany – doboví kritici nalézali v díle A. Dvořáka prvky realismu, pokrokovosti či humanismu, ve svých textech se vyrovnávali s problematikou vztahu tzv. absolutní a programní hudby v kontextu Dvořákovy tvorby či s Dvořákovým vztahem k Bedřichu Smetanovi. I přes komplikovanost pramenné situace si práce všímá také tématu cenzury, a to především v období protektorátu, kdy došlo k několika cenzurním zásahům do operních libret.

Práce je založena na především na pramenném výzkumu, opřena o širokou pramennou základnu a kritickou analýzu dobového periodického i neperiodického tisku.